

V Praze 23. listopadu 2023

Výtisk č.:

S t a n o v i s k o

předsedy Legislativní rady vlády

**k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích,
přisedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů
(zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů,
a další související zákony**

I.

K celkovému zaměření návrhu

Cílem návrhu zákona je zefektivnění soudního rozhodování, na kterém se podílí přisedící.

Předložený návrh novelizace konkrétně směřuje k opuštění podílu laických přisedících na rozhodování soudů v pracovněprávních sporech v občanském soudním řízení a v trestním řízení před okresním soudem a k jejich omezení v některých trestních řízeních před krajským soudem v prvním stupni. Navržená právní úprava přinese snížení výdajů státního rozpočtu.

U krajských soudů budou v trestním řízení v prvním stupni přisedící zachováni v řízeních o zvlášť závažných zločinech, s výjimkou zvlášť závažných zločinů proti majetku a hospodářských zvlášť závažných zločinů. Účast přisedících na rozhodování v trestních věcech před krajským soudem jako soudem prvního stupně bude výslovně připuštěna rovněž ve specifickém případě řízení o trestném činu vraždy novorozeného dítěte matkou podle § 142 trestního zákoníku, který do kategorie zvlášť závažných zločinů nespadá, ale kde je to odůvodněno možnými dopady případného následného zpřísnění právní kvalifikace.

Kromě změn v zákoně o soudech a soudcích, návrh zákona promítá potřebné změny do trestního řádu, občanského soudního řádu, zákona o Ústavním soudu,

zákona o soudnictví ve věcech mládeže, zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a zákona o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci.

II.

Vztah k právu EU

Návrhem zákona není do právního řádu České republiky implementováno právo Evropské unie.

Návrhu zákona se dotýká rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV) (dále jen „Rámcové rozhodnutí“).

Návrhu zákona se též dotýká rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-700/21. V tomto rozhodnutí soud nově oproti předchozím rozsudkům vychází při posuzování zákazu diskriminace z čl. 20 Listiny základních práv Evropské unie, který dopadá na všechny, a musí tedy dopadat i na občany třetích států.

Dne 16. listopadu 2023 zaslala Evropská komise České republice formální upozornění na nesprávné provedení čl. 4 odst. 6 Rámcového rozhodnutí. V něm Evropská komise upozorňuje, že je nutné při transpozici zohlednit i nový rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-700/21 a čl. 4 odst. 6 Rámcového rozhodnutí musí být vykládán v souvislosti se zásadou rovnosti zakotvenou v čl. 20 Listiny základních práv EU takovým způsobem, že brání vnitrostátním opatřením, která automaticky a absolutně vylučují použití důvodu, pro který je možné odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu v případě každého státního příslušníka třetí země, který se zdržuje nebo má trvalé bydliště na území tohoto členského státu, aniž může vykonávající justiční orgán posoudit vazby takového státního příslušníka na uvedený členský stát.

V návaznosti na výše uvedené se po dohodě s předkladatelem navrhuje v příloze tohoto stanoviska doplnit v části sedmé čl. X návrhu zákona do novely zákona o mezinárodní justiční spolupráci nové novelizační body 4 až 7, které na výtky uvedené ve formálním upozornění reagují.

Návrh zákona je s právem EU částečně slučitelný. Po zapracování připomínek obsažených v příloze k tomuto stanovisku bude návrh zákona s právem EU plně slučitelný.

III.

Způsob projednání návrhu

Návrh zákona byl projednán v připomínkovém řízení, jehož výsledky jsou uvedeny v předkládací zprávě a v části VII. předloženého materiálu.

Návrh zákona je podle předkladatele předložen bez rozporů.

Návrh zákona byl projednán pracovními komisemi Legislativní rady vlády pro soukromé právo, pracovní právo a sociální věci a pro trestní právo.

Předseda Legislativní rady vlády rozhodl v souladu s čl. 4 bodem 3 písm. a) Statutu Legislativní rady vlády, že návrh zákona nebude projednán Legislativní radou vlády a že k němu bude vypracováno stanovisko předsedy Legislativní rady vlády, zejména z toho důvodu, že návrh nemá formu nové komplexní zákonné právní úpravy.

IV.

Návrh změn

Předseda Legislativní rady vlády má k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, tyto připomínky:

Sdělení pro vládu

K materii obsažené v předloženém návrhu zákona je třeba upozornit, že při projednávání návrhu zákona v pracovních komisích Legislativní rady vlády se vyskytly i názory, že návrhem zákona navržená redukce přísedících v občanském soudním a trestním řízení není koncepční a dostatečně odůvodněná. V kontextu mezinárodního srovnání není účast laického prvku na soudním řízení ničím ojedinělým, ale je naopak velmi běžné, že laický prvek je v různé podobě ve většině evropských zemí na soudním rozhodování účasten. Návrhu zákona bylo při projednávání vytýkáno především nedostatečné zdůvodnění redukce přísedících v soudním řízení.

K jednotlivým ustanovením

Připomínky k jednotlivým ustanovením návrhu zákona jsou obsaženy v příloze k tomuto stanovisku.

K důvodové zprávě

1. Číslování stránek důvodové zprávy navázat na číslování stránek vládního návrhu zákona.
2. Ve zvláštní části důvodové zprávy v čl. I bodu 2 uvést, že tato změna bude mít dopad do platů některých soudců.
3. Důvodovou zprávu dopracovat tak, aby odpovídala vládou schválenému návrhu zákona.

K rozdílové tabulce

Materiál doplnit o rozdílovou tabulku a zapracovat do ní změny předloženého návrhu zákona, schválené vládou.

Ke srovnávací tabulce

Ve srovnávacích tabulkách zohlednit změny předloženého návrhu zákona, schválené vládou.

K platnému znění navrženými novelami dotčených částí zákonů s vyznačením navrhovaných změn

Do platných znění zákonů promítnout změny předloženého návrhu zákona, schválené vládou.

V.

Závěr

Předseda Legislativní rady vlády doporučuje vládě s c h v á l i t návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a přijmout k němu usnesení vlády a v něm stanovit:

„V l á d a

I. s c h v á l u j e návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších

zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, s úpravami podle připomínek obsažených ve stanovisku předsedy Legislativní rady vlády;

II. u k l á d á ministru spravedlnosti vypracovat konečné znění vládního návrhu zákona podle bodu I tohoto usnesení;

III. p o v ě ř u j e

1. předsedu vlády, aby předložil vládní návrh zákona podle bodu I a II tohoto usnesení předsedkyni Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky k dalšímu projednání s upozorněním, že se tento návrh týká členství České republiky v Evropské unii,

2. ministru spravedlnosti, aby odůvodnil vládní návrh zákona v Parlamentu České republiky;

IV. z m o c ň u j e předsedu vlády, aby na základě odůvodněné žádosti ministra spravedlnosti pověřil plněním úkolu podle bodu III/2 tohoto usnesení jiného člena vlády.“.

JUDr. MgA. Michal Š a l o m o u n , Ph.D.

ministr pro legislativu

a předseda Legislativní rady vlády